

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 7 hallituksen esityksestä laiksi valuuttalain muuttamisesta

Eduskunta on lähettänyt 24 päivänä toukokuuta 1990 pankkivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 48 laiksi valuuttalain muuttamisesta.

Esityksen johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Veikko Kantola valtiovarainministeriöstä, lakimies Hannu Karppinen ja osastopäällikkö Kari Puumanen Suomen Pankista, ylijohtaja Jorma Aranko pankkitarkastusvirastosta, osastopäällikkö Tuomas Sukselainen Suomen Pankkiyhdistyksestä, toimitusjohtaja Pertti Kukkonen Pellervon taloudellisesta tutkimuslaitoksesta, esimies Pekka Korpinen Työväen taloudellisesta tutkimuslaitoksesta, osastonjohtaja Iikka B. Voipio Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta ja professori Erkki Koskela.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että valuuttalain voimassaoloaikaa jatketaan eräin muutoksin ja täsmennyksin kolmella vuodella vuoden 1993 loppuun.

Valuuttalaissa säädetään valuuttatoimien luvanvaraisuudesta, maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamistodisteiden maastaviennistä ja maahantuonnista sekä valuutan hankintatavasta ja kotiuttamisvelvollisuudesta. Voimassa olevan lain mukaan valuutansäännöstelyvaltuuksia voidaan käyttää maan ulkomaisen maksukyvyn ja rahatalouden vakaan kehityksen turvaamiseksi sekä kansantaloutta uhkaavan vakavan häiriön torjumiseksi. Hallituksen esityksessä ehdotetaan säännöstelyvaltuuksia supistettavaksi siten, että niitä voidaan käyttää ainoastaan maan ulkomaisen maksukyvyn ja rahatalouden vakaan kehityksen turvaamiseksi sekä näitä uhkaavan vakavan häiriön torjumiseksi.

Voimassa olevan lain mukaan valtioneuvosto voi määrätä, että maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamistodisteiden maastavienti sekä pääomanliikkeet ovat sallittuja vain Suomen Pankin luvalla. Hallituksen esityksen mukaan vastaisuudessa nämä valuuttatoimet ovat

sallittuja, ellei Suomen Pankki ole erikseen määrännyt niitä luvanvaraisiksi. Tällöin säännöstelyn piiriin jäävät vain nimetyt valuuttatoimet.

Edellä olevien muutosten lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä täsmennyksiä.

Valuuttalain mukaan valtioneuvosto voi päättää Suomen Pankille annettavista valtuuksista määrätä eräät valuuttatoimet luvanvaraisiksi. Hallituksen esityksen liitteenä on ehdotus valtioneuvoston päätökseksi valuuttalain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta. Valtioneuvoston päätöksellä Suomen Pankille annetaan oikeus määrätä maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamistodisteiden maastavienti sekä pääomanliikkeet luvanvaraisiksi. Suomen Pankki voi käyttää valtuuksiaan maan ulkomaisen maksukyvyn ja rahatalouden vakaan kehityksen turvaamiseksi.

Valuuttalaki ei sisällä säännöksiä Suomen Pankille kuuluvan toimivallan käytöstä, eikä Suomen Pankin ohjesäännössäkään ole nimenomaisia toimivaltasäännöksiä valuutansäännöstelyyn liittyvästä päätöksenteosta. Näin ollen valuutansäännöstelyä koskevat päätökset on tehnyt Suomen Pankin johtokunta toimivallanjakoa koskevan yleisen säännöksen mukaisesti. Koska valtioneuvosto on kuitenkin valmistelevana ja toimeenpanevana elimenä osaltaan vastuussa talouspolitiikasta, valiokunnan mielestä valuuttalain nojalla annettavassa valtioneuvoston päätöksessä olisi tarkemmin määriteltävä Suomen Pankin valtuudet valuuttapolitiittisessa päätöksenteossa. Suomen Pankkia koskevia säädöksiä uudistettaessa olisi harkittava pankkivaltuusmiesten ja johtokunnan toimivaltuudet myös tässä asiassa.

Rahamarkkinat ovat viime vuosina kansainvälistyneet ja muutenkin muuttuneet. Samanlaisesti on valuutansäännöstelyn merkitys rahapolitiikan välineenä olennaisesti vähentynyt. Säännöstelyvaltuuksien supistaminen on sen

vuoksi perusteltua. Valuutansäännöstelystä voidaan valiokunnan käsityksen mukaan normaalioloissa asteittain kokonaan luopua. Hallituksen tulisiakin ryhtyä valmistelemaan pysyvää lakia, jonka nojalla voidaan saada tietoja pääomanliikkeistä tilastointia ja valvontaa varten normaalioloissa sekä valvoa ja säännöstellä rahoitusmarkkinoita poikkeusoloissa.

Pankkivaliokunta ehdottaa hallituksen esityksen hyväksymistä edellä olevin huomautuksin.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1990

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Knuutila, varapuheenjohtaja Maijala, jäsenet Hau-

Pankkivaliokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että lakiehdotus käsiteltäisiin valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

tala, Ikkala, Linnainmaa, Saarinen ja Seppänen sekä varajäsenet Sasi ja Tähkämaa.

Vastalause

Pankkivaliokunnan olisi mielestäni tullut ilmaista mietinnössään hallituksen esityksestä n:o 48 selkeästi se ongelma, joka on aiheutunut Suomen Pankin — valuuttalain valtuutuksella — toimeenpanemasta pääomamarkkinoiden liberalisoimisesta ilman, että eduskunta on tehnyt eksplisiittisiä päätöksiä oman toimivaltansa kaventamisesta. Muodollisen päätöksenteon ongelmiin on kiinnitetty huomiota professori Kaarlo Tuorin pankkivaltuutusmiesten ker-

tomuksesta antamassa lausunnossa. Se on kirjattu vastalauseeseeni, joka on liitetty pankkivaliokunnan kannanottoon eduskunnan pankkivaltuutusmiesten kertomuksesta vuodelta 1989.

Lakiehdotus n:o 48 on looginen jatko sille kansanvaltaista päätöksentekotapaa murentavalle kehitykselle, joka on ollut käynnissä 1980-luvun puolivälistä lähtien ja joka on muuttumassa tai jo muuttunut peruuttamattomaksi.

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 1990

Esko Seppänen